

اصول طراحی پیاده راه در کلان شهرها (نمونه موردی کلان شهر تبریز)

سلوی درابلو^{۱*}، رسول درسخوان^۲

۱- کارشناس ارشد برنامه ریزی منطقه‌ای، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند salva_derabloo@yahoo.com

۲- هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند darskhan.s@gmail.com

چکیده

امروزه، کیفیت و جذابیت فضاهای عمومی شهری به یکی از مهمترین سنجه‌های توسعه یافتگی و قابلیت زندگی در شهرها بدل گردیده است. در این میان پیاده راه‌ها بدلیل ویژگی‌های خود در ایجاد تعاملات اجتماعی در عصر ارتباطات مجازی و تحریک اقتصادی نواحی پیرامونی و نیز به عنوان پهنه‌های چند عملکردی که دامنه گسترده‌ای از فعالیت‌ها را در بر می‌گیرد از نقش اساسی برخوردار می‌باشد. پیاده روی برترین شکل ایجاد تعامل انسان با محیط شهر بوده و در افزایش کیفیت فضاهای شهری نقش بسزا ایفا می‌کند. بر همین اساس، شناخت ویژگی‌های عابران پیاده که به طور کلی می‌توان آنها را در دو گروه اصلی؛ فیزیکی (سرعت حرکت، میزان دید، سطح اشتغال، ...) و روانی (پیوستگی، کوتاهی، زیبایی و امنیت، راحتی، ...) دسته بندی نمود، برای طراحی فضاهای عمومی موفق ضروری می‌باشد. در این تحقیق به بررسی پیاده راه‌های تربیت، پیاده راه استاد شهریار ولیعصر، پیاده راه مغازه‌های سنگی، پیاده راه حرم خانه و محور کوچه پاساژ پرداخته‌ایم و پیشنهادهایی مبنی بر طراحی اصولی این پیاده راه‌ها با توجه به اصول شهرسازی و نظر سنجی از کارشناسان و با استفاده از جدول SWOT ارائه داده‌ایم.

واژه‌های کلیدی: فضاهای عمومی شهری، پیاده راه، عابرین پیاده، تعاملات اجتماعی

۱- مقدمه

پیاده روی در مقایسه با سایر انواع وسایل نقلیه دارای مزیت‌های فراوانی همچون عدم مصرف منابع انرژی غیر قابل تجدید، عدم آلودگی محیط زیست شهری، هزینه‌های ناچیز تامین شبکه‌های مرتبط، قابل اتکا بودن از نظر زمانی، عدالت در دسترسی به امکانات شهری، کمک به سلامت و نشاط فردی و اجتماعی، تحرک بخشی به فضاهای شهری، ایجاد تعاملات اجتماعی و ... می‌باشد. علاوه بر این، محدوده‌ها و مسیرهای پیاده به عنوان عناصری خاطره‌انگیز و هویت‌بخش در شهرهای امروزی شناخته می‌شود. قبلاً شهرها هویت شهری خود را در بناهای بلند، گنبدها و تک بناها می‌یافتند اما امروزه آن‌ها خود را با خیابان‌های پیاده‌شان می‌شناسانند.

به طور خلاصه می‌توان گفت توجه به حرکت پیاده نه تنها سیمای کالبدی شهر را عوض کرده بلکه تغییرات نوینی در کیفیت زندگی شهری و رفتارهای اجتماعی و فرهنگی مردم به وجود خواهد آورد، چرا که اگر به جای حرکت سواره، حرکت پیاده مبنای برنامه‌ریزی و طراحی شهری قرار گیرد آنگاه مفاهیم جدیدی در ابعاد مختلف مطرح گردیده و شهروند پیاده از یک عنصر درجه دوم به یک عامل درجه اول در شهر تبدیل خواهد گردید.